

Baptista Szeretetszolgálat EJSZ
Kölcsey Ferenc Általános Iskolája
5200 Törökszentmiklós, Kölcsey F. u. 21.

E-mail: kolcsey@baptistaoktatas.hu

Kölcsey Ferenc Általános Iskolája

DIABÉTESZES TANULÓ SPECIÁLIS ELLÁTÁSÁNAK ELJÁRÁSRENDJE

1. Jogsabályi háttér

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 2021. szeptember 1. napjától hatályos módosítása értelmében az 1-es típusú diabétesszel élő tanulók esetében az iskola 1-8. évfolyamán az érintett intézmény gondoskodik a napközbeni alapvető tevékenységekről: a vércukorszint szükség szerinti méréséről, valamint – szükség esetén, orvosi előírás alapján - a szülővel/törvényes képviselővel történt egyeztetést követően, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadásáról (1. sz. melléklet).

2. A feladat ellátása a Baptista Szeretetszolgálat EJSZ Kölcsey Ferenc Általános Iskolája baptista fenntartású intézményben

Az intézmény az Nkt. 62. § (1b) bekezdés szerinti feladat ellátását olyan pedagógus útján biztosítja, aki az Oktatási Hivatal által szervezett, a feladat ellátásához kapcsolódó ismeretekről szóló szakmai továbbképzésen részt vett és aki a speciális ellátásban való részvételt vállalja. A feladat ellátásáért diabétesz ellátási pótlék jár, amely a kinevezési okiratban kerül feltüntetésre.

3. A szülői kérelem benyújtása

A szülő, más törvényes képviselő az Nkt. 62. § (1a) bekezdés szerinti kérelmet az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 15. § (5) bekezdésével összhangban megtett formában nyújtja be (2. sz. melléklet).

4. A cukorbetegség fogalma, típusai

A cukorbetegség, vagy más néven a diabétesz a cukoranyagcsere zavara, tünete az emelkedett vércukorszint. Több típusú diabétesz van. Gyermekekre döntően az **1-es típusú cukorbetegség** jellemző, mely autoimmun betegség: ebben az esetben a hasnyálmirigy nem termel inzulint, így külsőleg kell bevinni a szervezetbe. A **2-es típusú diabétesz** esetén a szervezet termel ugyan inzulint, de vagy nem eleget, vagy az nem tud megfelelően hasznosulni.

Ha a gyermek rosszul van, akkor meg kell mérni a vércukrát, hogy a rosszullét a cukorszint változásával van-e összefüggésben.

5. A mindennapok szervezése

Az iskolában mindenkinek ismernie kell azokat a feltételeket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a gyermek biztonságban legyen. A pedagógus kötelessége, hogy a cukorbeteg tanuló esetében engedélyezze akár tanórán is az alábbiakat:

- kiengedje a mosdóba;
- biztosítsa, hogy folyadékhoz jusson;
- engedje, hogy megmérhesse a vércukrát;
- engedje, hogy beadhassa magának az inzulint;
- engedje, hogy étkezzen;
- engedje, hogy a diabétesz kezeléséhez szükséges elektronikus eszközöket (inzulin adagoló pumpa, mobiltelefon, okosóra) magánál tarthassa, illetve azokat a kezeléssel kapcsolatban használhassa.

A diabétesszel élő tanuló ellátása érdekében fontos:

- a) a gyermek egyedi napirendjének és az inzulin napi adagolásának megismerése;
- b) annak megértése, hogy a napirend módosítása milyen keretek között lehetséges, és a napirend egyes pontjainak be nem tartása milyen következményekkel jár;

- c) a mozgás diabéteszre gyakorolt hatásának ismerete;
- d) azt tudni, hogyan lehet megelőzni és felismerni a vészhelyzeteket, s mi a teendő ezekben a helyzetekben;
- e) a folyamatos cukorszint figyelő szenzorral/inzulinadagoló pumpával rendelkező tanuló esetén az eszközök értesítéseinek figyelemmel kísérése.

Ha gyermek hány - a hányás diabéteszben veszélyes - a szülőket azonnal értesíteni kell. A második hányás után a gyermeket kórházba kell vinni. Ha a szülők nem elérhetőek, a gyermeket mentővel kell kórházba vitetni.

Ha a gyermek belázasodik, akkor a szülőket értesíteni kell, akik kötelesek a gyermekért jönni.

A pedagógusok probléma esetén:

- a) kérhetik az iskola titkárságán dolgozók segítségét, akiknek azonnal meg kell tenniük a szülő értesítését, a mentő hívását;
- b) kérhetik a diabétesz ellátással megbízott iskolai dolgozó (DiabMentor) segítségét, konkrét beavatkozó tevékenységét;
- c) kötelesek haladéktalanul az esetet az igazgatóság felé jelezni.

6. Alacsony vércukorszint (hipoglikémia)

Ha a vércukorszint 3,0 mmol/l alá esik, akkor az érték alacsony, vagyis hipoglikémiáról beszélünk. A hipoglikémia nem egy önálló betegség. Annak a jele, hogy a vérben keringő cukrot - glükózt - nagyobb ütemben veszik fel a szövetek, mint ahogy azt a szervezet képes a keringésbe juttatni.

Ez az állapot kialakulhat az inzulin hatására is, ha az egyén inzulinkezelésben részesül és a táplálékkal bevitt szénhidrát mennyisége kevés, vagy fizikai munkát végzett. Az alacsony vércukorszint általában könnyen kezelhető, különösen kialakulásának kezdetén. *Ha azonban nem kezelik gyorsan, akkor súlyosbodhat, és eszméletét vesztheti a beteg, akár rángógörcs is kialakulhat. Ha a vércukorszint ennyire lecsökken, a gyermek sürgős ellátást igényel!* Az alacsony vércukorszint az esetek többségében elkerülhető.

Az alacsony vércukorszint okai:

- a szokásosnál több gyógyszer, vagy inzulin használata a cukorbetegség kezelése során;
- a szokásosnál kevesebb étkezés, valamely étel vagy kisebb fogás kihagyása;
- a szokásosnál több fizikai aktivitás vagy torna;
- hasmenéssel járó betegségek;
- ha az étkezést és a kezelést nem hangolják össze;
- időjárási szélsőségek (pl. nagyon meleg vagy nagyon hideg időjárás).

Az alacsony vércukorszint tünetei:

- hirtelen sápadtság;
- „üvegesen” bámuló szemek;
- homályos látás;
- éhségérzet;
- verejtékezés;
- remegés;
- ingerlékenység, zavartság;
- összefolyó beszéd;
- különös viselkedés, szokatlan agresszivitás vagy sírás;
- bágyadtság, ásítózás, nem képes koncentrálni;
- hasfájás;

- eszméletvesztés;
- esetleg tünetmentes is lehet!

Teendők alacsony vércukorszint esetén:

Az alacsony vércukorszint magától nem javul, így azt azonnal kezelni kell. Fontos, hogy a lehető leghamarabb felismerjük a tüneteket!

- a) < 3,0 mmol/l-es vércukorszintnél kezdjük meg a kezelést, a szülővel egyeztetve, a rendelkezésre álló vércukorszint előzményadatokat figyelembe véve.
- b) Mit adjunk?
0,3 gramm/testsúly kg gyorsan felszívódó szénhidrátot:
 - cukros víz (2 dl vízben 2-3 evőkanál cukor), 1 dl 100%-os gyümölcslé vagy 2 szőlőcukor tableta, 1 alma,
 - + szükség esetén 10-15 g lassan felszívódó szénhidrátot (1-2 db keksz).
- c) Ennek legegyszerűbb megoldása egy könnyen hozzáférhető helyen tárolt „sürgősségi csomag” - (hipo csomag), amely tartalmazza a szülő által összeállított, a diabéteszes gyermek számára bevált, a hipoglikémia elhárítására szolgáló termékeket.
- d) A hipoglikémia ellátását követően a vércukorszintet 15 perc múlva ellenőrizni kell (vissza kell mérni vagy szenzorral ellenőrizni) és elégtelen vércukor emelkedés esetén a szénhidrát bevitt meg kell ismételni.
- e) Ha súlyos, eszméletvesztéssel járó hipoglikémia lép fel, be kell adni a Glucagon injekciót, izomba: 25 kg alatt fél-adagot, azaz 0,5 mg-ot, 25 kg felett teljes adagot, azaz 1 mg-ot. Amint a gyermek magához tér, először gyorsan, majd lassan felszívódó szénhidrátot kell adni neki.
- f) A gyermeket egyedül hagyni nem szabad!
- g) Eszméletlen beteget megitatni vagy megetetni tilos!
- h) A mentőszolgálatot minden eszméletvesztéssel járó hipoglikémia esetén értesíteni kell!
- i) A szülőket minden esetben a lehető legrövidebb időn belül tájékoztatni kell a gyermek leesett vércukorszintjéről!

7. Magas vércukorszint (hiperglikémia)

Magas vércukorérték előfordulhat egy rendkívüli cukormennyiség bevitele után, de akár egy kezdődő diabéteszt is jelezhet. Cukorbetegknél a vércukorszint a helyes életmóddal, a szigorú diétával és - ha szükséges -, a gyógyszeres terápia pontos követésével normál tartományban tartható. Vannak viszont olyan esetek, amikor a vércukorszint kórosan megemelkedik. Ez akár súlyos szövődményeket is okozhat.

Akkor beszélünk hiperglikémiáról, azaz magas vércukorszintről, ha a vércukorszint éhgyomri állapotban 7 mmol/l feletti vagy étkezés után 8 mmol/l értéket meghaladó. A magas vércukorszint alkalmanként előfordulhat, de ha ez az állapot rendszeressé válik, akkor érdemes szakorvoshoz fordulni. Gyakori magas vércukorszint esetén kezdődő cukorbetegségről kell gondolni, vagy ha a diabétesz már korábban diagnosztizálásra került, akkor a kezelés nem megfelelő és biztosan módosítani kell az étrenden, mozgáson vagy az alkalmazott gyógyszeres/inzulinos terápián.

A magas vércukorszint tünetei:

- szomjúságérzet;
- sok folyadék fogyasztása;
- gyakori vizelet;
- fáradtság;
- báyadtság;
- homályos látás;
- hasfájás;

- fejfájás.

Teendők magas vércukorszint esetén:

- a) A szenzorral mért értéket vércukorméréssel kell megerősíteni;
- b) Gondoskodni kell a bő folyadékbevitelről;
- c) Konzultálni szükséges a gyermek szüleivel;
- d) Kb. 1 óra elteltével a mérést ismételni szükséges;
- e) Ha a gyermek vércukorszintje nagyon magas (15 mmol/l feletti) azonnal értesíteni kell a szülőket és egyeztetni szükséges a kezelési módot, a beadandó inzulin mennyiséget;
- f) A szülők sikertelen elérése esetén hívni kell a mentőket!

8. Feladatkörök

a) Szülő, gondviselő

- Nyilatkozik, hogy ismeri az alacsony és magas vércukorszint tüneteit és kezelési módját (3. sz. melléklet).
- Gondoskodik az eszközökről és az inzulinról, amelyek szükségesek a diabétesszel élő tanuló ellátásához.
- Megadja a vészhelyzeti elérhetőségeket, amelyeket váratlan helyzetekben használni lehet.
- Megadja a tanuló étkezési rendjét.
- Jelzi az iskolának, ha változik a gyermek állapota vagy az orvos által előírt ellátási terv.
- Az iskola jelzése alapján azonnal köteles a gyermekéhez menni (iskola, kórház).
- Tanév elején tájékoztatja a gyermek osztályfőnökét és a feladat ellátásáért felelős személyt a gyermek kezelési módjáról, valamint a már ismert hypo és hiper tünetekről és a bevált kezelésről.
- Köteles azonnal tájékoztatást adni a kezelési módban történt/történő változásról.
- Folyamatosan önállóságra neveli gyermekét a diabétesz ellátás tekintetében a pedagógus segítségével.
- Önellátásra még nem képes gyermek esetében vagy bejön a cukormérést és inzulin beadást elvégezni, vagy engedélyt ad a feladat ellátásáért felelős személynek.

b) Tanuló

- Nyilatkozik, hogy ismeri az alacsony és magas vércukorszint tüneteit és kezelési módját (3. sz. melléklet).
- Amennyiben állapota engedi szól a pedagógusnak, vagy az iskolatitkárságon dolgozóknak, ha leesik, vagy felmegy a vércukra, valamint ha rosszul érzi magát.
- Amennyiben képes rá, elvégzi a vércukormérést és beadja magának az inzulint a kezelési tervnek megfelelően. Ha nem képes, akkor a feladat ellátásáért felelős személy jogosult erre.
- Magával hozza az iskolába a cukorbeteg felszerelését, az inzulinaplót (papír alapú, vagy szenzorral összekötött eszköz).
- Van nála gyorsan felszívódó szénhidrát arra az esetre, ha leesne a vércukorszintje.

c) Iskolai dolgozók

- Felismerik az alacsony/magas vércukorszint tüneteit.
- A tanév elején egyeztetik a szülőkkel/gondviselővel a cukorbetegség ellátási tervet.
- Egyeztetnek a szülőkkel a gyermek napirendjéről.
- Ellenőrzik a szülők/gondviselők elérhetőséget.

- Segítik a diabétesszel élő tanulót az iskolában.
- Lehetővé teszik, hogy az étkezések előtt a megbeszélte időben, illetve szükség esetén megmérhesse a tanuló a vércukorszintjét.
- Lehetővé teszik, hogy a diák biztonságos helyen adhassa be az inzulinját.
- Gondoskodnak arról, hogy az alacsony vércukorszintű gyermeket mindig felügyelje valaki, ne maradjon egyedül.
- Szabad hozzáférést biztosítanak vízhez és a mosdóhoz.
- Megteszik a kialakult helyzetnek megfelelő intézkedéseket.
- Eleget tesznek értesítési kötelezettségeiknek.
- Lehetővé teszik az otthonról hozott ebéd tárolását, illetve melegítését.

d) Feladat ellátásáért felelős személy (DiabMentor)

- Felismeri az alacsony/magas vércukorszint tüneteit és ismeri a kezelését.
- Az adatvédelmi szabályokat megtartva számontartja a diabétesszel élő tanulókat a szülői kérelmek alapján.
- Elvégzi a vércukorszint szükség szerinti mérését.
- Szükség esetén orvosi előírás alapján, a szülővel, más törvényes képviselővel a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulint beadja az adott tanulóknak.
- Igazgatói utasításra gyermekkísérési feladatot lát el.
- Az iskola dolgozói részére a cukorbetegséggel kapcsolatos tájékoztatókat tart.
- Munkájáról a tanév végén írásbeli beszámolót készít.

9. Diabétesz kezeléséhez szükséges, mobiltelefonnal összekötött eszközök bemutatása

Folyamatos glükózmonitorozó eszköz (CGM vagy szenzor)

A bőr alatti szövetbe ágyazott eszköz, amely folyamatosan méri a szövetközi folyadék cukorkoncentrációját. A folyamatosan mért értéket rádiójellel továbbítja egy leolvasó eszközre, amely mobiltelefon vagy inzulinpumpa lehet.

A leolvasó eszköz az 5 percenként frissülő adatok alapján a közelgő, illetve a már bekövetkezett alacsony vagy magas vércukorszintre hangjelzéssel figyelmeztet. A hangjelzés pontos okát az inzulinpumpán vagy a telefonon futó alkalmazásban ellenőrizni szükséges.

Az alkalmazás biztosítja továbbá, hogy a szenzor adatai folyamatosan követhetők legyenek a szülők számára is, így szükség esetén távolról is segítséget tudnak nyújtani, a vércukor alakulásáról szóló pontos információk birtokában.

Inzulinpumpa

Az inzulin adagolásának egyik lehetséges eszköze, amely egyúttal a szenzor adatait is olvashatja, amennyiben az eszközök egymással kompatibilisek. Az inzulinpumpához csatlakoztatott mobiltelefon rádiójelen keresztül kérdezi le az inzulinpumpa bizonyos adatait (a szenzoradatokat, illetve az inzulinadagolást) és teszi lehetővé azok távoli követését a szülők számára.

Okospén, InPen

Ez az eszköz szintén az inzulin beadására szolgál, kívülről hasonlít egy hagyományos inzulinadagoló tollra, azonban rádiójellel képes kommunikálni a hozzá csatlakoztatott telefonnal. A telefonon futó alkalmazás rögzíti az inzulin beadására vonatkozó valamennyi adatot, továbbá segít a felhasználónak a szükséges inzulinmennyiség kiszámításában, legyen szó étkezésről, vagy akár a magas vércukorszint inzulinnal való kezeléséről. Ez jelentős segítség a gyermek, illetve a DiabMentor pedagógus számára is.

10. Záradék

Jelen speciális eljárásrendet az Nkt. 62. § (1e) bekezdése alapján, a diabétesszel élő tanulók ellátása során egy esetleges rosszullét esetére, az Eütv.-vel összhangban alakítottam ki.

Az eljárásrend hatályos: 2025. szeptember 15. napjától.

Ezen dokumentumot az iskola honlapján közzé kell tenni.

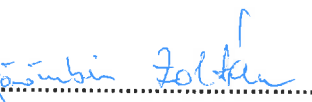
Az eljárásrend egy példányát a diabétesszel érintett gyermek szülőjének/törvényes képviselőjének át kell adni.

Mellékletek:

1. sz. melléklet: Jogszabályi összefoglaló
2. sz. melléklet: Kérelem 1-es típusú diabétesszel élő gyermek ellátására
3. sz. melléklet: Nyilatkozat
4. sz. melléklet: Mobiltelefon-használati kérelem

Kelt: Törökszentmiklós, 2025. szeptember 15.

Az eljárásrendet kiadta:

igazgató

JOGSZABÁLYI ÖSSZEFOGLALÓ

I. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 2021. szeptember 1. napjától hatályos módosítása szerint:

„62. § (1a) A nevelési-oktatási intézmény, többcélú intézmény vezetője a 14 évnél fiatalabb 1-es típusú diabéteszsel élő gyermek, tanuló részére abban az időtartamban, amikor az óvoda, az általános iskola, a fejlesztő nevelést-oktatást végző iskola, a kollégium, a hat és nyolc évfolyammal működő gimnázium vagy a szakgimnázium ötödik-nyolcadik évfolyamon az intézmény - beleértve az ilyen köznevelési alapfeladatot ellátó többcélú intézményt is - felügyelete alatt áll, az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermek, tanuló szülőjének, más törvényes képviselőjének kérelmére, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján az (1b)-(1e) bekezdés szerinti speciális ellátást biztosítja.

(1b) Az intézmény vezetője a pedagógus vagy érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottja számára az (1a) bekezdés szerinti esetben és módon előírhatja

a) a vércukorszint szükség szerinti mérését,

b) szükség esetén, orvosi előírás alapján, a szülővel, más törvényes képviselővel, a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadását.

(1c) A nevelési-oktatási intézmény vezetője az (1b) bekezdés szerinti feladat ellátását

a) olyan pedagógus vagy legalább érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy útján biztosítja, aki a hivatal által szervezett, a feladat ellátásához kapcsolódó ismeretekről szóló szakmai továbbképzésen részt vett, és aki a speciális ellátásban való részvételt vállalja, vagy

b) iskolaorvos vagy iskolavédőnő útján biztosítja.

(1d) A szülő, más törvényes képviselő az (1a) bekezdés szerinti kérelmet az Eütv. 15. § (5) bekezdésével összhangban megtett formában nyújtja be."

II. Az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermekek és családjaik életkörülményeinek további javításáról szóló 1144/2021. (III. 29.) Korm. határozat alapján az Oktatási Hivatal 2021. évtől folyamatosan olyan szakmai továbbképzési lehetőséget biztosít a pedagógus vagy a legalább érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személyek számára, amelynek elvégzését követően az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermekek óvodákban, iskolákban történő támogatása biztosítható (hatályos: 2021.03.29 – 2022.11.01.).

KÉRELEM
1-ES TÍPUSÚ DIABÉTESSZEL ÉLŐ GYERMEK ELLÁTÁSÁRA

Tisztelt Igazgató Úr!

Alulírott (születési
név: anyja neve:) lakcíme:
.....
..... alatti lakos, mint a
..... nevű, osztályos tanuló (születési hely,
idő:, anyja
neve:) szülője/törvényes képviselője (a megfelelő
aláhúzendó) kérem, hogy az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermekem iskolai nevelésben való
részvételének ideje alatt az Nkt. 62. § (1a) bekezdésében biztosított eljárásnak megfelelően
20..... napjától a kérelmemhez csatolt,
..... egészségügyi intézmény által kiadott és az
abban megfogalmazott szakmai iránymutatás alapján, gyermekem számára az előírt speciális
ellátásról a DiabMentor pedagógus közreműködésével gondoskodni szíveskedjen.

Kérelmemet és egyben nyilatkozatomat az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 16. §
(2) bekezdése alapján, gyermekem törvényes képviselőjeként tettem.

Kelt:

Tisztelettel:

.....
szülő/törvényes képviselő
aláírása

NYILATKOZAT

Alulírott szülő/törvényes
képviselő/gondviselő és tanuló nyilatkozom,
hogy ismerem az alacsony és a magas vércukorszint tüneteit és kezelési lehetőségeit.

Kelt:

.....
szülő/törvényes képviselő/gondviselő
aláírása

.....
tanuló
aláírása

MOBILTELEFON-HASZNÁLATI KÉRELEM

Alulírott (szülő/törvényes képviselő neve)
kérem, hogy nevű,osztályba járó
gyermekem részére a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 24. § (4) bekezdés b)
pont ba) alpontja alapján **mobiltelefonjának tanítási időben történő birtoklását és használatát**
engedélyezni szíveskedjék, ideértve az intézményen kívül szervezett valamennyi programot is.

Kérelmem indoka:

Gyermekem 1. típusú diabétesszel él, betegségének kezeléséhez:

- ☐ folyamatos szöveti cukormonitorozó eszközt,
- ☐ inzulinpumpát,
- ☐ „okos” inzulinadagoló tollat használ.

Ezen eszköz(ök) rendeltetésszerű működéséhez és használatához szükséges, hogy a hozzájuk csatlakoztatott mobiltelefon folyamatosan a közelükben legyen, illetve szükséges, hogy az alacsony vagy magas vércukorszintre (illetve egyéb, jellemzően technikai teendőkre) figyelmeztető hangjelzések hallhatóak legyenek. A mobiltelefonon futó alkalmazásban szükséges adatokat rögzíteni, illetve gyermekem ezen tudja ellenőrizni a vércukorszintjének alakulását, amelyre a nap során bármikor szüksége lehet.

Kérem engedélyét továbbá, hogy az intézménnyel közösen meghatározott mód és rend szerint a gyermekemmel való - a diabétesszel összefüggő teendőkre szorítkozó -, mobiltelefonos kommunikációhoz is szíveskedjék hozzájárulni.

Kelt:

Kérelmem pozitív elbírálásában bízva, tisztelettel:

.....
szülő/törvényes képviselő